

VÄRIKÄS TEATTERIKERHO

Hilkka Hyttinen, hyttinen.hilkka@gmail.com, lasten teatterikerho

1. JOHDANTO

MLL:n Nokian yhdistys ry:n hallitus toivoi minulta, yhdistyksen uudelta toiminnanjohtajalta kulttuuri- ja taidesisältöjen lisäämistä lasten ja nuorten toiminnassa. Aiempina vuosina toteutettu teatterikerho oli ollut jo pidemmän aikaa tauolla, ja perheiltä oli tullut viestiä siitä, että paikkakunnalle kaivattiin matalan kynnyksen edullista teatterikerhoa. Monet harrastukset ovat kalliita ja siten kustannukset karsivat osan kiinnostuneista lapsista. Kaikki MLL:n toiminta on matalan kynnyksen toimintaa, jolla pyritään tavoittamaan mahdollisimman laajasti eri perheitä ja toiminta on lähtökohtaisesti maksutonta.

2. LASTEN TEATTERIKERHON OHJAAJAN MENTOROINTI

Tausta

Syksyllä 2022 käynnistin teatterikerhon suunnittelun. Kerhon vetäjäksi palkkasin nuoren ohjaajan, joka on iällisesti lähellä 9-12 -vuotiaita kerholaisia ja joka on kiinnostunut lasten ja nuorten ohjaamisesta. Hän on Musiikkiteatteri-painotteisesta lukiosta kirjoittanut ylioppilas, joka on opiskellut kaksi vuotta Laajasalon teatterilinjalla ja lisäksi hän suoritti Teatterikorkeakoulun opintovaatimusten mukaisen Tanssipedagogiikan perusteet -opintojen pedagogisen harjoitustyön kerhon ensimmäisellä kaudella. Hänellä on myös vuosien opinnot Tampereen Musiikkiopistossa ja Tampereen konservatoriossa sekä pitkä harrastajateatteritausta mm. Helsingin Ylioppilasteatterissa ja lapsuuden ja nuoruuden teatterikerhoissa. Koska kyse oli ohjaajalle uudenlaisesta työtehtävästä, päätimme antaa ohjaajalle mahdollisuuden tukeen ja muuhun tarvittavaan apuun. Minä olen toiminut kaikki kerhon kolme kautta ohjaajan mentorina ja reflektiopintana, autan myös esitysten tuottamisessa, pidän yhteyttä kerholaisten vanhempiin ja toimin tarvittaessa ohjaajan sijaisena.

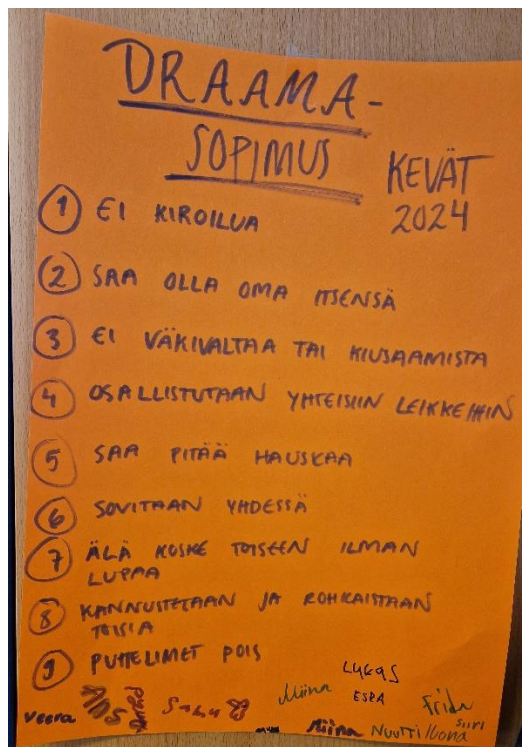
MLL:n teatterikerhon 10 € osallistumismaksu on nimellinen, jotta mahdollisimman moni kiinnostunut lapsi voi osallistua. Lisäksi maksun tarkoitus on tukea sitoutumista kerhoon.

Mikäli kerhomaksu on liikaa jollekin perheelle, siitä joustetaan. Ryhmä pidetään pienenä ja mukaan otetaan noin 12 lasta. Pienessä ryhmässä kaikki osallistujat voitiin huomioida yksilöllisesti ja loppuesityksen roolijaossa kuultiin kerholaisten toiveiden ja arvioitiin myös jokaisen jaksamista jos kyseessä oli iso rooli ja paljon tekstiä.

Kerhon toteutus

MLL:n Nokian yhdistyksen teatteri- ja näytelmäkerhossa noudatetaan MLL:n arvoja: lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu, inhimillisyys, suvaitsevaisuus ja ilo. Kaiken tekemisen lähtökohta on lapsilähtöisyys.

Ensimmäisellä kerhokerralla päätetään yhteiset kerhosäännöt eli tehdään draamasopimus, jonka kerholaiset kirjoittavat yhdessä ohjaajan kanssa. Draamasopimuksella luodaan turvallinen tila, jossa kaikilla on mahdollisuus toimia, sekä tulla kuulluksi ja nähdyksi.

Kuva 1. Kerholaisten ja ohjaajan yhdessä laatima kerhosopimus, joka allekirjoitetaan. (Kuva, Hilikka Hyttinen)

Ohjaaja suunnittelee itsenäisesti kerhon sisällöt ja vetää kerhokerrat. Minä toimitan hänelle materiaalia (kirjoja, omia pedagogisia muistiinpanojani), joista on helppo löytää inspiraatiota ja erilaisia harjoitteita. Soitamme jokaisen kerhokerran jälkeen ja puramme mitä kerhossa on tapahtunut. Keskustelemme esimerkiksi haasteellisista lapsista/tilanteista, onnistumisista, mietimme pedagogisia kysymyksiä, pohdimme

harjoitteiden toteuttamista ja keskustelemme lapsista. Saatan ehdottaa jotain harjoitetta, toimenpidettä tai asennoitumista, mutta ohjaaja päättää itse, miten toimii. Sovimme esimerkiksi, että olen yhteydessä vanhempiin ja pyydän heitä keskustelemaan lapsen kanssa siitä, haluaako lapsi itse olla mukana teatterikerhossa. Yhteydenoton kimmokkeena on huomio, että on kerholaisia, jotka joko vetäytyvät ja eivät osallistu toimintaan tai häiritsivät toisten tekemistä. Vanhemmilla on toisinaan unelmia, joita omat lapset eivät jaa. Tästä johtuen tuntuu järkevältä avata mahdollisuus lopettaa kerho, jos harrastus ei tällä kertaa tunnukkaan mieluisalta.

Kirje teatterikerholaisille ja heidän vanhemmilleen

”Tässä muutama asia kerholaisille ja vanhemmille käytäväksi läpi ennen seuraavaa kerhokertaa.

Kotona on hyvä keskustella lapsen kanssa siitä, onko teatterikerho hänelle varmasti mieluinen harrastus. Kerhon aikana valmistetaan esitys joulukuun viimeiselle kerhokerralle. Se vaatii keskittymistä, ohjaajan kuuntelua ja hänen ohjeidensa noudattamista, kaikkiin harjoitteisiin osallistumista, kykyä toimia ryhmässä ja halua olla mukana teatterikerhossa. Tärkeää on myös toisten kerholaisten huomioiminen ja toisille työrauhan antaminen harjoitteissa. Edellisiä perusasioita harjoittelempa joka kerhokerralla. Lisäksi teemme monia muita kivoja juttuja, sillä pääasia on, että teatterintekeminen on ihana ja hauska harrastus.

Teatterikerho kokoontuu Perhetalo Tuutikin tiloissa, jossa on paljon pienten lasten tavaroita. Muistutan että tavaroihin kosketaan ja niitä käytetään vain ohjaajan luvalla.

Kerholainen voi aina kysyä minulta/ohjaajalta, jos jokin asia mietityttää tai on epäselvä, tai ihan muuten vain puhua kanssani.

Kiitos kun tulit mukaan kerhoon ja on kiva tehdä teatteria sinun kanssasi. Ensi kertaan, iloisin terveisin Miina-ohjaaja”

Kolme kautta teatterikerhoa

Periaatteessa jokainen kerhon kausi toteutetaan samankaltaisena. Kausi aloitetaan tutustumalla ja ryhmäytymällä. Ilmaisua ja esillä olo harjoitellaan erilaisilla peleillä ja leikeillä, seuraavaksi siirrytään improvisointiin ja pieniin kohtauksiin. Kausi päättyy aina

loppuesitykseen ja kerholaisten, ystävien ja läheisten yhteiseen juhlaan. Koska ohjaajan kokemus ja osaaminen kehittyvät kausien myötä ja mukana on samoja lapsia kuin aiempina kausina niin toiminta ja rakenne ovat selkiytyneet ja esityksen valmistaminen on saatu paremmin integroitua muuhun tekemiseen. Oppimista on tapahtunut niin ohjaajassa kuin lapsissa.

Lasten toimijuutta/omistajuutta tuetaan kaudella erityisesti loppuesitysten ryhmälähtöisissä harjoitusprosesseissa. Lisäksi ryhmän yhteen hitsautumista tuettiin harjoitusten ja kerhotoiminnan lisäksi mm. teatteriretkellä ja Halloween-naamiaisilla, joissa lapset pukeutuivat mihin tahansa Liisa Ihmemaassa -hahmoksi ja lisäsivät asuihin kauhuelementtejä.

Teatterikerhossa panostetaan lapsen oman ilmaisun löytymiseen ja omatahtiseen kehittymiseen. Kaikki tekeminen pyritään pitämään rentona, ei-suorittavana, ei-arvottavana, teatterikerhossa halutaan antaa tilaa lapsen oman näköiselle ilmaisulle.

Kevät 2023

Kerhossa panostettiin teatterin perusasioiden harjoitteluun, leikin ja hauskanpidon lisäksi. Kuunneltiin itseä ja toisia, tehtiin pieniä improja ja rakennettiin pienryhmissä kohtauksia. Oltiin esillä ja katseen kohteena, kokeiltiin fyysistä ilmaisua, iloittiin onnistumisista ja tunnusteltiin miltä mokaaminen tuntuu. Kevään loppuesitykseksi työstettiin yhteisistä improista, lasten ideoista ja tarinoista ryhmälähtöinen esitys *Moderni perhe*. Lapset päättivät tarinan, kohtaukset ja omat roolinsa.

Syky 2023

Syksyn aikana tehtiin erilaisia vuorovaikutus (pelejä, leikkejä) ja ilmaisu (improvisointia, hahmotyöskentelyä) -harjoitteita. Ryhmä sovitti yhdessä ohjaajan kanssa esityksen Lewis Carrollin Liisa Ihmemaassa -sadusta. Ohjaaja ehdotti roolit kuunnellen lasten toiveita, ja kerholaiset saivat muuttaa repliikkejä itselleen sopiviksi ja ideoida omat rooliasunsa. Esityksessä panostettiin visuaaliseen kerrontaan, hahmojen fyysisyyteen ja ryhmäkoreografioihin, hauskanpitoon ja mielikuvituksen lentoon.

Kevät 2024

Kevään ryhmässä suurin osa lapsista on mukana jo kolmatta kautta. Kerholaisten keskittyminen harjoitteisiin, kyky kuunnella, ottaa ja antaa tilaa sekä myös teatterin tekemisen taito ovat kehittyneet. Kevään toisella kerhokerralla alettiin valmistella kevään

loppuesitystä, joka sijoittuu kouluun. Tässäkin tapauksessa sovitusta ja repliikkejä työstetään ja ideoidaan ryhmässä.

Kuva 2. Teatterikerho vierailulla TTT:n kulisseihiin. (Kuva, Hilkka Hyttinen)

3. LOPUKSI

Ohjaajan työ on omankin kokemukseni mukaan yksinäistä puurtamista, jossa usein kaipaa vertaistukea, jonka kanssa jakaa työn ilot ja surut. Mentorointi on toiminut hyvänä tukena ja reflektiopintana uuden ohjaajan työn alkutaipaleelle. Olemme saaneet ohjaajan kanssa jakaa kiinnostavia, hauskoja ja koskettaviakin hetkiä innokkaan lapsiryhmän kanssa. Olennaista on ollut toisen rajojen kunnioittaminen, keskustelu ja pohdinta, ammatillinen suhtautuminen ja innostus lasten ja nuorten kanssa tehtyyn työhön.

Opintojen yhteydessä olleista luennoista löysin itselle tärkeän ajatuksen Nelli Niemelältä ”Yksilön ja ryhmän kehitys ja oppiminen, taitojen lisääntyminen tapahtuvat omatahtisesti

ja orgaanisesti, ilman painostusta tai ohjaajan kirittämistä.” Tämä on ajatus ja lähtökohta, joka on ohjannut omaa pedagogista työtäni ja jonka olen yrittänyt siirtää myös mentoroitavalleni. Uskon siinä myös onnistuneeni. Teatterikerhojen loppuesitykset näyttivät lasten omilta esityksiltä, jossa näyttelijöiden iloista omannäköistä tekemistä oli ihana seurata. Hieno kokemus puolin ja toisin.

Lopputyön tekstin ja ajatusten taustalla ”kummittelevat”:

Satu Lehto, luento ”Ohjaajan ja kerholaisten yhteinen tekeminen madaltaa hierarkioita”

Nelli Niemelä, luento ”Harrastuksen ei tarvitse olla tavoitteellista. Sekin voi riittää, että kuuluu ryhmään. Yhteisö on tärkeä.” Yhteisöllisyyden edistäminen. Yksilön ja ryhmän kehitys ja oppiminen, taitojen lisääntyminen tapahtuvat omatahtisesti ja orgaanisesti, ilman painostusta tai ohjaajan kirittämistä.

Eeva Anttila, luento ”Mitä on pedagogiikka” ja ”Pedagoginen tahdikkaus”

Lauri Rauhala, kirjat ”Holistinen ihmiskäsitys”

Ben Fuhrman, luento ”Draamaleikkien käyttö harrasteryhmissä” ja ”Taitojen opettelu”

Riku Saastamoinen, luento ”Turvallinen tila” ja ”kokeilu/saa olla oma itsensä/kiireettömyys/riittävyys/hyväksytyksi tuleminen/ei väkivalta”

Jari Sinkkonen, kirjat ”Lapset, pojat, perheet, parisuhteet”

Pedagogisen kehittämistehtäväni saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla ja artikkelin kirjoittajana olen huolehtinut ja vastaan artikkeliin liittyvien kuvien julkaisuluvasta.